

پروفسور اظهر دهلوی
دانشگاه جواهر لعل نهرو - دہلی نو

تدریس زبان و ادبیات فارسی و پیش نهادی چند در باره تهیه مواد آن به سبک روش جدید در هندوستان

مادر جهانیکه زندگی می کنیم در آن علم و دانش هر روز بیشتر توسعه پیدا می کند و علوم و تکنولوژی سراسر جهان را در بر گرفته است. کشور های مختلف با وجود دوری و فاصله جغرافیایی هر روز نزدیک تر یکدیگر می آیند و این قربت و نزدیکی مردم را وادار می کند که مطالعه دقیق و خصوصی فرهنگ های مختلف کشور های همجواری و همسایه را مورد توجه قرار بدهند و داد و ستد فرهنگی را مورد جستجو بکنیم تا از ماضی روشنائی گرفته راه آینده و آتی تعیین بکنیم بدون هیچ شک و تردیدی در مورد فارسی بیان زبان های مهم سابقه دار و نشروتمت می توان گفت که از شیرینی و روانی و توانایی فوق العاده برخوردار است. تسل و دوام آن زبان با ادبیات پر ارزش و با اهمیت آن دوره هزار ساله را پشت سر گذاشته و برای خواننده و تحصیل کرده زبان و ادبیات هر دوره آن درین مدت مفهوم و خوانا است. نقشی که این زبان در تاریخ بشریت ایفا کرده خیلی مهم است تا آنجا که زبان را بطین الملکی بوده و دارای مهم ترین افکار بشر دوستی و انسانیت و روحانیت و الهیات و تصوف اسلامی باشد، بزرگترین منتهی که فارسی نیز با نهادهای جدید هند

دارد آنست که در مرحله اول با آن افکار آشنا ساختن زبان هندی بجهت
 هند که در برابر سانسکریت جرات گل کردن نداشته پیشرفت نموده و بدو آفا
 آشنایی با پرارج ترین و پرمایه ترین و نازکترین عواطف و احساسات و افکار
 بشر پیدا کرد.

زبان و ادبیات فارسی به سه دلیل محکم برای پر ارزش و دارای اهمیت
 میباشد.

الف: یکی از زبان و ادبیات مهم کلاسیکی جهان
 ب: میراث گرانمای فرهنگی و تاریخی و علمی و ادبی نیاگان ما هندیان
 ج: بعنوان یک زبان زنده و مهم آسیا که در سه کشور دوست و
 برادر و نزدیک با یکدیگر برده میشود.

ما باید هر سه هدف در نظر داشته باشیم و بچه های و دانشجویان را آموزش
 و پرورش کنیم. زیرا که در کشورهای پیشرفته جهان تدریس زبان مادری باشد یا خار
 به سبک و روش جدید و بر مبنای علمی صورت می پذیرد و در نتیجه هدفها بدست
 میاید. زبان فارسی از حیث ادبیات قبلی غنی و ثروتمند است و نباید در مرحله
 اول تدریس زبان را با ادبیات خلط بکنیم. در قدیم بناگان ما فارسی زبان بودند
 و احتیاج پیدا گرفتند زبان با آن شکل نداشتند پس زود توجه با ادبیات
 می کردند ولی حالا آن رابطه با فارسی از بین رفته است و دانشجویان زبان تدریس
 بشوند تا پایه آن در نوشتن و خواندن و صحبت کردن هیچ اشکال نباشد.
 انگلیسها سعی نموده اند که ما ارتباط مستقیم با کشورهای همجوار نداشته باشیم و از
 طریق انگلیسی رابطه بین دو ملت آسیایی بوجود بیاید.
 بزرگترین عاملی که ما را به این هدف می رساند تجدید نظر در نصاب فارسی

نی باشد. نصاب های فارسی که در دانشگاه های مختلف هند تدریس می شود خیلی قدیمی و خسته کننده و ملالت آوری باشد. بیشتر دانشگاه ها نصاب خود را در پنجاه سال اخیر هیچ تجدید نظر نکرده بلکه اصلاً مورد بررسی قرار نداده است. در روش و متد تدریس هم هیچ تغییری صورت نگرفته است و دیگر درس فارسی برای دانشجویان جالب و پرکشش نمانده است. استادان هم هیچ لذت در تدریس نمی گیرند و شاگردان و دانشجویان هم احساس گرمی و دلچسپی نمی کنند. در سراسر جهان آموزش و پرورش گمربیانگیر و دچار مشکلات و مسائل زو زافزون می باشد و تدریس زبان مشکل تر و خسته کننده محبوب می شود. نظام های سنتی آموزش و پرورش زیر و رو قرار گرفته و گسترش سریع اجتماع و اقتصادی و اداری نموده که از تکنولوژی در تدریس استفاده شود. ولی مقصود ما خدمت و استفاده از تکنولوژی باشد نه برعکس.

نصاب درست و صحیح به اهداف می رساند. منتخبات از فارسی قدیم و متوسط و جدید و آشنایی با قواعد دستوری در دوران تدریس زبان پله و پله پایه آن زبان را بالا ببرند.

استادان که زبان درس بدهند با تلفظ درست و صدای روشن و واضح و آهنگ های معلوم و مفهوم برای دانشجو و مستمع باشند استادان بایست باروش و متد مستقیم درس بدهند تا دانشجویان هر چه زود تر حرف زدنی زبان فارسی یاد بگیرند و دچار مسکه روانشاسی نباشند که استاد فارسی در دانش گاه می باشد و دارای دکترای یا فوق لیسانس در زبان و ادبیات فارسی باشند و بیش از دو کلم فارسی حرف نزنند.

این کار خیلی مشکل نیست فقط توجه بیشتری خواهد
استاد ادبیات فارسی شخص با ذوق و قریحه ای باشد و نه تنها علاقمند

ادبیات فارسی باشد بلکه اطلاعات دقیق و مهم درباره ادبی جهانی داشته باشد و مثالی از ادبیات دیگر نبرد تا دانشجویان ادبیات فارسی از روز اول با سلیقه خاص شاهکارهای ادبیات فارسی را بر موزن و معیارهای ادبی و انتقادی بسنجد بلکه از مطالعه آنها خود لذتی ببرد بلکه بعداً بدیگران هم آن کیفیت را ابلاغ کند. درین مورد ما معلمان فارسی موظفیم که شخصیت یک معلم و استاد فارسی و اید این شرایط و مختصات زیر را حاصل باشد

- ۱- تسلط و قدرت کامل بر زبان مادری فارسی
- ۲- توجه خصوصی در تلفظ و صدا و آهنگ کلمات و واژه ها
- ۳- آشنایی با فن تدریس و خصوصاً زبان
- ۴- معلم و استاد فارسی باید دارای شخصیت مطلوب و بصورت و بار و حبه و باهوش و با ذوق زیرا که فاقد یکی از این مختصات ضرری بیشتر بر زبان و ادبیات می کند تا بدانشجویان.
- ۵- آشنایی با روانشناسی و فن تطبیق دادن کیفیت تدریس خود با اوضاع و احوال کلاس.

معلمان و استادان فارسی هم مثل استادان رشته های دیگر در کنگره ها و سمینارها و کنفرانس و دوره های نوآموزی و بازآموزی و تکمیلی کارا و گردهم آیی و مجالس مذاکره و مباحثه شرکت بکنند تا از تحولات و تغییرات زبان آشنایی پیدا بکنند و گروه ها و قسمتها و دیارتمانهای فارسی همچین مجالس را خود تشکیل بدهند و همکاری با شعبه های دیگر داشته باشند و استادان گروه را نهیلات فراهم سازند و آنها را تشویق نمایند که استادان در آن شرکت بنمایند.

بعلاوه از کتب درسی مواد تدریسی دیگر هم با لیت در تدریس زبان

مورد استفاده قرار بگیرد که عامل موثری در تدریس زبان محسوب می شود و نتایج خوب بدست می آورد.

۱. صفحات تدریس زبان :- صفحات تدریس زبان که از طرف شرکت لنگوا فون تهیه شده و سبب خوب یاد گرفتن زبان می باشد و بیشتر گروه های فارسی با خرج کم می توانند از آن استفاده کنند این برنامه خیلی جالب و مفید می باشد. تلفظ صحیح و آهنگ صدای درست را در نظر داشته اند و دانشجویان زبان از تکرار خسته نمی شوند حالانوارهای کاسیت بجای صفحه تدریس درست کرده اند.

۲. نوارهای آموزشگاه زبان :- برنامه تدریس را آموزگار نگاه زبان

ثابت شده است. اگر چه در دهه اول آموزشگاه خیلی گران تمام می شود و نگاهدارش هم با خرج زیاده تمام می شود باز هم در یاد دادن زبان اهمیت و ارزش فوق العاده دارد. در کشور های پیشرفته همان یاد گرفتن زبان دیگر خسته کننده و ملالت آور نیست ولی در مورد نوارها باید گفت که ما برای نیاز خود برنامه ریزی بکنیم و تهیه نوار بعد از خود بگیریم اگر منحصر به مواد تهیه شده ایران باشیم کافی نیست. وسائل و کمک آموزشی سمعی و بصری در تدریس زبان این روزها رواج پیدا نموده

است و نتایج آن فوق العاده جالب و جایز اهمیت می باشد. زبانهای مهم همان مانند فرانسه و ژاپنی از این سیستم بیشتر استفاده می کنند و از نظر خرج هم این سیستم خیلی ارزان تمام می شود.

مثلاً بدون آن که اول توضیحات و تشریحات لازم در باره پوشاک زنانه

ایرانی باشد یک اسلاید نشان بدیم و اسم آن را ببریم از یاد دانشجویان
همچوقت نمی رود.

۶. نوار دیدار یا ویدیویی :- بصورت مکالمه دوسه نفر سر موضوع یا
(VIDEO - TAPES) موقع مختلف صحبت می کنند و دانشجویان

با دقت بیشتر و توجه زیاده درست زبان را یاد می گیرند. این روش
در یاد دادن نوشتن و خواندن هم خیلی مفید و موثر واقع شده است.
با خرج کم این برنامه را می توان پیاده کرد

۵. فیلمها تدریسی :- فیلمها درسی در یاد دادن زبان نقش مهم ایفا
می کند. اگر بعنوان کمک پس از کلاس فیلمهای
تدریسی مرتب به دانشجویان نشان داده شود تا زبان را از طریق چشم و گوش
هم یاد بگیرند. گاهی فیلمهای که عبارت از فرمها و زندگی مردم باشد
نشان داده شود و گاهی جماعها و آثار تاریخی را بر زبان فارسی به تماشا بگذارند
باینندگان اطلاعات لازم درباره آثار تاریخی پیدا میکنند.

۴. تبادل استادان :- در هر زبان زنده جهان پس از مدت
سه سال تحولات و تغییرات بوجود می آید
که استاد زبان آن ختماً آشنایی داشته باشد و الاخرری بزبان و ادبیات
می کند. بهترین وسیله با آشنایی تحولات تبادل استادان است. استادان
فارسی از کشورهای ایران و افغانستان و تاجیکستان شوروی مرتب برای مدت
کوتاه و مدت طولانی بیایند و استادان فارسی در دانشگاهها و دانشکاههای
هند و قسماً بدست بیاورند و ایران و افغانستان پروندتا در مورد تحولات
در زبان و تمایلات در ادبیات آشنایی نزدیکتری پیدا میکنند.

درباره تحقیق و پژوهش هم باید راه های تازه اختیار نمود و روش
 قدیم را تا حدی ترک نمود و البته نزدیک و همکاری بیشتر با گروه های ساکن
 عربی و اردو و هندی و کشمیری و تاریخ و جغرافیه و زبان شناسی و موزیک و علوم
 و غیره داشته باشیم و در روس خصوصاً برای محققان موزه داری و آرشیو داری
 و شعبه تاریخ گذاشته شود تا فارسی بیشتر رواج و شیوع پیدا کند و مورد توجه
 و استفاده تعداد بیشتری بود. در مورد تحقیق و پژوهش زمینه تازه و میدان
 جدید سهم و خدمت فارسی زبانان به علوم و فنون در هند و ستان در دوره
 متوسطی باشد که در آن مادیات تجویان و معلمان فارسی نقش می توانیم ایفا کنیم.
 این زبان شیرین و ارث گرانهای نیاگان و پیشروان ما و بشریت
 به ما رسیده است حالا وظیفه ماست که هر چه بیشتر از آن نگهداری بشود بلکه
 اضافه شود تا تمام ما در فهرست خدمت گذاران بشریت سمرده شود.
 هرگز حدیث شوق به پایان نیامده است
 یارب کدام یها سر این رشته بند بود